

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 aprilie 2016

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun

juducând, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015, declarat de către avocatul Ropot Veaceslav în numele inculpatului

Budeci Vasile Vitalie, născut la 11 ianuarie 1997, originar și domiciliat în s.Codreanca, r-nul Strășeni.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 17.08.2015 - 09.10.2015,
2. Instanța de apel: 28.10.2015 - 15.12.2015,
3. Instanța de recurs: 11.02.2016 - 12.04.2016.

În baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 09 octombrie 2015, Budeci Vasile a fost condamnat în baza art.179 alin.(1) Cod penal la 1 an închisoare și în baza art.287 alin.(3) Cod penal la 3 ani închisoare.

Conform art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, lui Budeci Vasile i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 3 ani închisoare.

În temeiul art.90 Cod penal, pedeapsa închisorii stabilite a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

Prin aceeași sentință, a fost condamnat și Poclitari Oleg, în privința căruia hotărârile judecătorești nu se contestă.

2. Prima instanță, examinând cauza conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, a constatat că Budeci Vasile, împreună cu Poclitari Oleg, la data de 01 iunie 2015, aproximativ la ora 24.10, fiind în stare de ebrietate alcoolică, urmărind scopul pătrunderii ilegale în domiciliul lui Budeci Svetlana, fără consimțământul proprietarului, contrar voinței acesteia au pătruns în mod intenționat în ograda ultimei din s.Codreanca, r-nul Strășeni, iar la cerința ei de a părăsi curtea casei, Budeci Vasile și Poclitari Oleg au refuzat categoric, rămânând ilegal în aceasta.

Tot el, Budeci Vasile, împreună cu Poclitari Oleg, la 01 iunie 2015, aproximativ la ora 24.20, aflându-se în ograda casei lui Budeci Svetlana din s.Codreanca, r-nul Strășeni, fiind în stare de ebrietate, având cu sine un obiect asemănător cu o bucată de buturugă, iar Poclitari Oleg - un obiect asemănător cu o ștachetă din lemn, având intenția comiterii unui act de huliganism, încalcând grosolan ordinea publică, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanelor și de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, fără nici un motiv au început să o numească cu cuvinte necenzurate pe Budeci Svetlana și persoanele care se aflau în casa

ei. Apoi, continuând acțiunile sale criminale, încălcând relațiile sociale ce asigură o ambianță liniștită de convețuire în societate și de inviolabilitate a persoanei și a bunurilor persoanei, intenționat, au lovit cu obiectele care le aveau, în ușa și ferestrele casei lui Budeci Svetlana, deteriorându-le, după care Budeci Vasile i-a aplicat lui Budeci Svetlana o lovitură în regiunea feței cu un obiect asemănător cu o bucată de armatură, cauzându-i plaga frunții, comotie cerebrală care, conform raportului de expertiză medico-legală nr.102 din 15 iunie 2015, se califică ca vătămări corporale ușoare.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui V.Budeci în baza art.179 alin.(1) și 287 alin.(3), cu aplicarea art.84 Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare, invocând că cea aplicată acestuia cu suspendarea executării ei este una prea blândă, la numirea căreia nu s-a ținut cont de persoana inculpatului, care la locul de trai se caracterizează negativ, anterior a mai comis fapte prejudiciabile, dar careva concluzii necesare nu și-a făcut, precum și de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite de către acesta.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015, a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei, și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui V.Budeci i-a fost numită pedeapsa în baza art.179 alin.(1) Cod penal de 6 luni închisoare și în baza art.287 alin.(3) Cod penal de 3 ani închisoare.

În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, lui V.Budeci i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 3 ani și 2 luni închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip semiînchis. Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

Instanța de apel a constatat că starea de fapt și de drept reținută în sarcina inculpatului în baza art.179 alin.(1) și 287 alin.(3) Cod penal de către prima instanță și expusă conform prevederilor legii în sentință, a fost probată la judecarea cauzei integral și care cu certitudine demonstrează vinovăția inculpatului de comiterea faptelor, de care a fost recunoscut vinovat.

Totodată, instanța a menționat că, la stabilirea măsurii de pedeapsă în privința inculpatului V.Budeci, prima instanță nejustificat a aplicat în privința acestuia prevederile art.90 Cod penal, deoarece, la numirea pedepsei, nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.61, 75 Cod penal, nu a luat în considerație scopul educativ și preventiv al pedepsei numite în coraport cu persoana inculpatului și faptele comise.

Instanța de apel a menționat că, cu toate că inculpatul a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, a restituit prejudiciul material părții vătămate, însă pedeapsa aplicată acestuia este neechitabilă în raport cu consecințele faptei comise. Reieșind din gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor grave, de motivul acesteia, de persoana inculpatului, care se caracterizează insuficient, anterior a fost condamnat, nu este încadrat în câmpul muncii, instanța a considerat imposibilă reeducarea inculpatului în condițiile suspendării executării pedepsei, în temeiul art.90 Cod penal, reținând ca circumstanțe agravante săvârșirea infracțiunii de o persoană care anterior a fost judecat, săvârșirea infracțiunii prin participație și în stare de ebrietate.

Astfel, instanța de apel, reieșind din cele enumerate, a conchis că V.Budeci urmează a fi corectat doar în condiții privative de libertate, deoarece doar așa va fi atins scopul pedepsei penale, în vederea restabilirii echității sociale.

5. Împotriva hotărârii nominalizate a declarat recurs ordinar avocatul V.Ropot în numele inculpatului V.Budeci care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că apelul procurorului greșit a fost admis; - motivarea soluției instanței vine în contradicție

cu circumstanțele de fapt stabilite în cadrul examinării cauzei; - instanța de apel, înăsprind pedeapsa stabilită inculpatului de prima instanță, a acceptat concluziile procurorului și și-a întemeiat soluția doar în baza motivelor indicate de procuror în apel; - instanța nu a luat în considerație că partea vătămată nu a susținut apelul procurorului, dar dimpotrivă a declarat că îi iartă pe ambii inculpați și că nu dorește ca aceștia să fie privați de libertate, și că nu are careva pretenții de ordin material, fiindcă inculpații i-au recuperat prejudiciul material și moral, inclusiv și cheltuielile de tratament; - instanța de apel incorect a individualizat pedeapsa, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă prea aspră, deși a reținut un șir de circumstanțe atenuante prezente în cauză ca: recunoașterea vinei, căința sinceră în cele comise, vârsta tânără a inculpatului, repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, din care motiv consideră soluția primei instanțe una justă, care corect a constatat că există posibilitatea corectării și reeducării inculpatului fără privarea lui de libertate.

6. Judecând recursul în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil, Colegiul penal consideră că recursul declarat de avocatul V.Ropot urmează a fi admis parțial, din următoarele considerente.

Potrivit recursului ordinar declarat de avocatul V.Ropot în numele inculpatului, acesta a invocat ca temeiuri de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, argumentând că nu este de acord cu pedeapsa stabilită inculpatului, considerând-o prea aspră, la aplicarea căreia instanța de apel a ignorat prevederile art.61, 75 Cod penal, nu au respectat criteriile generale de individualizare a acesteia, ceea ce este contrar principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, pe când prima instanță, reținând circumstanțele atenuante prezente în cauză, corect a constatat că există posibilitatea corectării și reeducării inculpatului fără privarea lui de libertate.

Conform art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs conchide că, temeiurile sus menționate în raport cu motivele invocate în recurs și-au găsit confirmare la examinarea recursului declarat.

Colegiul penal constată că instanțele de fond, la judecarea cauzei în privința lui V.Budeci, corect au stabilit circumstanțele de fapt ale cauzei dând o calificare corectă acțiunilor acestuia în baza art.179 alin.(1) și 287 alin.(3) Cod penal, care nici nu se contestă de către recurent.

În același rînd, Colegiul penal conchide că instanța de apel, prin admiterea apelului procurorului, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, stabilirea unui nou termen de pedeapsă lui V.Budeci, mai aspru decît cel stabilit de prima instanță, a comis o eroare de drept la acest capitol, deoarece, la soluționarea cauzei, instanța nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.61, 75, 76 Cod penal.

Astfel, casînd sentința în latura stabilirii pedepsei lui V.Budeci, instanța de apel a menționat că, cu toate că inculpatul a recunoscut vina integral, se căiește sincer în cele comise, a restituit prejudiciul material părții vătămate, consideră neechitabilă pedeapsa aplicată acestuia în raport cu consecințele infracțiunii, fapt ce face imposibilă corijarea și reeducarea acestuia cu aplicarea art.90 Cod penal, reținînd în cauză circumstanțele agravante - *săvîrșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnat pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză, săvîrșirea infracțiunii prin participare și în stare de ebrietate.*

Colegiul penal, reieșind din materialele cauzei, constată că motivarea deciziei instanței de apel redată mai sus este improprie cauzei date, deoarece instanța înăsprindu-i pedeapsa stabilită lui V.Budeci, a motivat cuantumul ei prin prezența acestor circumstanțe agravante, care incorect au fost reținute de instanță, deoarece procurorul în apelul declarat, ca motiv de casare a soluției primei instanțe, nu a făcut referire la asemenea circumstanțe agravante. Astfel, rezultă că instanța greșit a admis apelul declarat de procuror și, din oficiu, a reținut circumstanțe agravante care nu corespund împrejurărilor cauzei.

Prin urmare, la individualizarea pedepsei lui V.Budeci, instanța de apel nu a respectat toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile și individualizate potrivit prevederilor legale. Neglijarea unora din aceste criterii la stabilirea pedepsei, constituie temei de casare a soluției adoptate, pe motiv că aceste circumstanțe agravante nu au constituit obiect al probațiunii, pe când, la stabilirea pedepsei, instanțele judecătorești pot recunoaște ca agravante numai acele circumstanțe care au fost stabilite de organul de urmărire penală și au fost indicate în rechizitoriu.

Astfel, Colegiul atestă că în cauză se constată încălcarea prevederilor art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, care stipulează că judecarea cauzei se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Instanța de apel, casînd sentința și pronunțînd o nouă hotărîre în latura stabilirii pedepsei în privința inculpatului V.Budeci, și-a motivat cuantumul ei prin prezența circumstanțelor agravante - *săvîrșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnat pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză, săvîrșirea infracțiunii prin participație și de către o persoană în stare de ebrietate.*

Însă, după cum rezultă din textul rechizitoriului, organul de urmărire penală nu a reținut în seama lui V.Budeci circumstanțele agravante *săvîrșirea infracțiunii prin participație și de către o persoană în stare de ebrietate* (f.d.137 verso v.1)

Astfel, Colegiul penal conchide că, reținînd circumstanțele agravante menționate mai sus ca prezente în cauză, de care inculpatul V.Budeci nu a fost învinuit prin rechizitoriu, instanța de apel a comis o eroare de drept depășind volumul învinuirii.

Mai mult, instanța ține să enunțe că circumstanța agravantă reținută de instanța de apel - *săvîrșirea infracțiunii prin orice formă de participație*, nici decum nu putea fi reținută în seama inculpatului, deoarece aceasta face parte din învinuirea și faptele stabilite în acțiunile lui V.Budeci și O.Poclitari în baza art.287 Cod penal, iar reieșind din prevederile art.77 alin.(2) Cod penal, în cazul în care circumstanțele menționate la alin.(1) sînt prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea specială în calitate de semne ale acestor componente de infracțiuni, ele nu pot fi concomitent considerate drept circumstanțe agravante.

Totodată, Colegiul penal, consideră că instanța neîntemeiat a reținut în seama inculpatului V.Budeci și circumstanța agravantă - *săvîrșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnat pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.*

În acest sens Colegiul menționează că, prin persoană care anterior a fost condamnată pentru alte fapte se înțelege persoana care anterior a fost condamnată definitiv pentru alte infracțiuni decît cele identice, din același capitol din Codul penal, sau alte capitole prevăzute de Codul penal, iar *relevance pentru cauză* sînt doar infracțiunile pentru care persoana a fost condamnată anterior și nu a expirat termenul de prescripție pentru executarea sentinței de condamnare, prevăzut pentru infracțiunea săvîrșită anterior (art.97 Cod penal), ori antecedentele penale pentru infracțiunea săvîrșită anterior nu au

fost stinse sau anulate (art.110-112 Cod penal), sau nu a fost anulată condamnarea și stinse antecedentele penale în condițiile art.90 alin.(8) Cod penal.

Doar, în astfel de cazuri, va fi prezentă circumstanța agravantă a art.77 alin.(1) lit.a) Cod penal și, respectiv, nu se va reține această circumstanță agravantă ca relevantă pentru cauză, în cazul când a intervenit împăcarea (art.109 Cod penal), deoarece împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă.

După cum rezultă din actele cauzei, procesele penale intentate anterior în privința lui V.Budeci în baza art.151 și 186 alin.(2) Cod penal, au fost încetate în temeiul art.109 Cod penal (f.d.73 și 177-178 v.1).

Articolul 111 alin.(1) lit.b) Cod penal stipulează că, se consideră neavând antecedente penale persoanele liberate de răspundere penală. Aliniatul (3) al aceluiași articol prevede că, stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale.

Prin urmare, reținând cele enunțate, Colegiul penal conchide că instanța de apel greșit a reținut în sarcina inculpatului V.Budeci circumstanța agravantă - *săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnat pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză*, prevăzută de art.77 alin.(1) lit.a) Cod penal, de rînd ce la momentul săvârșirii infracțiunii antecedentul penal era stins.

Prin urmare, în cauză se constată temeiul pentru recurs prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, deoarece hotărîrea contestată în latura pedepsei nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Colegiul penal atestă că, conform prevederilor art.61, 75 alin.(1) Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzînd anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, avînd drept scop restabilirea echității sociale și corectarea acestuia. Persoanei recunoscute vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Speciale și Generale a Codului penal.

Astfel, Colegiul reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată. În același rînd, după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal în special, a prevederilor art.90 Cod penal, deoarece dispoziția dată are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, față de cele comise, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei.

Potrivit art.90 alin.(1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoarea de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, ținînd seama de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, instanța de judecată poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, iar aceasta conform alin.(4) al normei menționate, poate avea loc și în cazul săvârșirii unei infracțiuni grave.

Conform deciziei instanței de apel, pentru faptele comise lui V.Budeci i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 3 ani și 2 luni închisoare, iar potrivit art.16 Cod penal, infracțiunile comise de ultimul fac parte din categoria celor ușoare și, respectiv, grave.

Colegiul penal, avînd în vedere dispozițiile art.61 alin.(2) Cod penal și ținînd seama de prevederile stipulate în art.75-76 Cod penal, de gravitatea faptei săvârșite, de persoana inculpatului, de lipsa circumstanțelor agravante și prezența în cauză a circumstanțelor atenuante - recunoașterea vinei, căința sinceră în cele comise, recuperarea prejudiciului cauzat părții vătămate, reținînd și de poziția părții vătămate în instanța de apel, care a declarat că nu are careva pretenții de ordin material și moral față de inculpat, solicitînd să-

i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, neprivativă de libertate, consideră că corijarea și reeducarea inculpatului poate avea loc fără izolarea lui de societate, cu executarea condiționată a pedepsei pe un termen de probă, în temeiul art.90 Cod penal, lipsind careva interdicții la aplicarea normei date.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul și stabilind prezența temeiului prevăzut de art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, casează hotărîrea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre, dacă nu se agravează situația inculpatului.

Reieșind din circumstanțele menționate, Colegiul penal conchide că eroarea comisă de instanța de apel urmează a fi corectată, prin admiterea recursului ordinar declarat, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura stabilirii pedepsei, rejudecarea cauza și pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri, prin care executarea pedepsei principale sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 2 luni, stabilită de instanța de apel în privința lui V.Budeci, va fi suspendată condiționat, în baza art.90 Cod penal, pe un termen de probațiune de 2 ani.

7. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Ropot Veaceslav în numele inculpatului Budeci Vasile, casează parțial, în latura penală, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015 în privința lui Budeci Vasile, rejudecă cauza și pronunță în această parte o nouă hotărîre, după cum urmează:

Budeci Vasile se consideră condamnat în baza art.179 alin.(1) Cod penal la 6 (șase) luni închisoare și în baza art.287 alin.(3) Cod penal la 3 (trei) ani închisoare, iar în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, la pedeapsa definitivă de 3 (ani) și 2 (două) luni închisoare.

Potrivit art.90 Cod penal, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii stabilite lui Budeci Vasile pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

Celelalte dispoziții ale hotărîrii atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 12 mai 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun